

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90.—  
za pol leta Din 45.—

V upravi stane mesečno Din 7.—

## NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Koparjevi ulici št. 6 — Telefon  
uredništva št. 50 — Telefon  
— upravnništva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50  
za en mesec Din 7:50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

## Politični načrti.

Poroki kralja Aleksandra z Marijo romunsko dajejo režimski krogi političen pomen. Po ustavi bi ga seveda ne smela imeti. Gotovo pa je, da režim s tem zasleduje svoje politične načrte. O tem je treba jasno izpregovoriti.

Zveza med jugoslovansko in romunsko dinastijo ima po pojmi našega režima utrditi politično in vojaško zvezo Jugoslavije z romunsko državo. Ker pa sta vezani po krvnih vezeh tudi romunska in grška dinastija, se ustvari, ako bo šlo po načrtu velesrbske imperialistične diplomacije, tesna zveza med Jugoslavijo, Romunijo in Grčijo. Bila bi to neka balkanska zveza, o kateri je bilo že mnogokrat v zgodovini govora.

Treba je odkrito reči, da je hrvatsko in slovensko ljudstvo odločno nasprotno taki balkanski zvezi, pa naj se zanjo zavzemajo tudi gg. Beneš, Klofač in ultra-reakcionarni bivši krimski veleposestnik dr. Kramar.

1. Ljudstvo stremi za zvezo narodov, ne pa za zvezo dinastij. Balkanski narodi so zreli za medsebojno federacijo svobodnih ljudskih samovlad. Ako se strmoglavijo sedaj vladajoče veleposestniško - kapitalistično - militaristične klike na Balkanu, je po sebi dana tesna zveza med romunskim kmetom, ki je največji trpin na svetu, zavednimi pridnimi bolgarskimi zemljeradniki, srbskimi kmeti, grškim, albanskim, makedonskim in trakijskim ljudstvom, s poštenim, dani besedi zvestim in vernim muslimanom. Ta ljudstva bi čisto lahko uredila vsa sporna narodna vprašanja v mešanih pokrajinah, ker bi odpadli vsi nacionalistični šovinistični oziri in razni zgodovinski predsodki. Če zmagajo v vseh balkanskih državah ljudske stranke in prevzame vodstvo držav neposredno delovno ljudstvo samo, je federacija v enem dnevu srečno ustvarjena. Vsa nasprotstva izvirajo izključno iz protiljudskega režima.

2. Balkanska federacija mora biti v bistveni zvezi s srednjeevropsko federacijo, iz katere ne sme biti izključen prav noben narod. Balkanska zveza pod vodstvom srbskih, romunskih in grških militarističnih klik in v zvezi s poljskim šovinističnim režimom je le nova nevarnost za mir, ne pa element konsolidacije. Ta zveza ima za cilj držati v kleščah bolgarsko ljudstvo, ovirati osamosvojenje albanskega naroda, tlačiti narodne »manjšine« v Besarabiji, na Sedmograškem, v Banatu, v Makedoniji, v Trakiji, preprečiti avtonomijo Hrvatov in Slovencev, nadalje: utreti si pot do Carigrada in začeti imperialistično zavojevalno politiko po vzoru srednjeveških balkanskih carjev. Ta zveza obsega Poljsko zato, da bi se onemogočilo narodno državno zedinjenje velikega ukrajinskega naroda, avtonomija Slovkov itd. Ta zveza je orodje francoske buržuazije napram federaciji kmetско-delavskih republik nekdanjega ruskega carstva. Ta zveza je reakcionarna in ljudstvo jo odklanja.

3. Ljudstvo hoče zvezo svobodnih vlad ljudstev Balkana v prijateljstvu s srednjo Evropo, kamor Slovenci in Hrvati spadamo, in tudi z Rusijo in Nemčijo. Predpogoj pa je, da se odpravi na vsem tem velikem teritoriju zadnja sled imperialističnih in militarističnih režimov. Ljudstvo ima moč v rokah, če jo zna uporabiti. To so volivne kroglice.

**Agitirajte za »Novi čas«  
od moža do moža!**

## Proti socialrevolucionarjem v Rusiji.

## Proces. — Demonstracije.

Moskva, 7. junija. (Izv.) Jutri prične proces proti obtoženim voditeljem socialno-revolucionarne stranke. Za proces vlada v vseh krogih veliko zanimanje. V Moskvo je prispelo več inozemskih časnikov in politikov, ki jim je sovjetska vlada dovolila pristop k obravnavi.

Moskva, 6. junija. (Izv.) Zagovorniki obtoženih social-revolucionarcev Vandervedle, Liebknecht in Rosenfeld so pri moskovskem sodišču vložili predlog, da naj se proces odgodi do 10. junija, češ, da ne

morejo proučiti obsežnega materiala obtožnice in preiskave. Sodišče je njihovu predlogu v toliko ugodilo, da je pričetek procesa odgodilo do 8. junija.

Moskva, 7. junija. (Izv.) V Samari in drugih večjih mestih so se vršile velike demonstracije delavcev in vojakov rdeče armade proti socialrevolucionarjem. Demonstracij so se udeleževale velike množice ljudstva. V Samari je bil spreved demonstrirajoče množice dolg nad 2 vrsti.

## Poročne svečanosti.

Belgrad je bil večeraj natrpan ljudstva. Zastopniki in deputacije prihajajo neprestano.

Ob devetih dopoldne je otvoril župan razstavo sarajevske obrtne in trgovske mladine, na to pa se je vršila slavnostna seja občinskega sveta, na kateri so mestni očetje navdušeno vzdikali kralju in kraljici. Na županov predlog so Ratarsko ulico prekrstili v ulico kraljice Marije, del ulice Miloša Velikega pa v ulico kralja Ferdinanda.

Ob enajstih dopoldne je kralj sprejel na dvoru številne deputacije. Vsa povorka je defilirala v veliki dvorani palače mimo kralja in kraljice Marije. Dvorni maršal je kralju predstavljal posamezne skupine. Med tem časom so se vršili na raznih krajih mesta promenadni koncerti in druge prireditve. Posebno zanimanje vzbujala razstava ženskih ročnih del in pa razstava jugoslovanskih umetnikov, ki jo je otvoril prosvetni minister.

\* \* \*

Čudna igra zgodovine. Graška »Tagespost« dne 8. junija posveča uvodnik poroki kralja Aleksandra. Članek ni pisan brez grenkosti, a stvarno in brez vsake strupenosti. Konec izzveneva tako-le: »Po igri čudnega, tragičnega in obenem grotesknega slučaja se sklepajo vezi med tremi balkanskimi državami (Rumunijo, državo SHS in Grčijo) po možitvi hohenzollernskih princezinj. Kajti Mariola, kakor ljubkavalno nazivajo princezino, sedaj mlado kraljico Rumunije in Srbije, je hči enega Hohenzollerncev ter se je rodila v Koburgu; njena sestra je bodoča grška kraljica in je sedanji rumunski prestolonaslednik poročen z nečakinjo razkralja Viljema, grško princezino Heleno. Potemtakem je mogoče, da bodo vladali Hohenzollernci na treh balkanskih prestolih. In ko se zbera danes v Belgradu vladajoči državniiki male entente, da se dogovore o izpolnitvi pogodb in podaljšanju dobe njihove veljave, se bodo morda nekoliko pomudili pri misli, da pomagajo pripravljati državo, v kateri bo nekoč vladal knez hohenzollernske krvi — oni, ki so pomagali, da so Hohenzollernci v svoji rodni državi postali tuji.«

Darila. Med darili, ki jih je prejela kraljica Marija, navajajo belgrajski listi med drugimi: Ljubljanska sekcija Narodnega ženskega saveza je poklonila 4 metre dragocenih starinskih čipk, katerih vrednost cenijo nad 250.000 Din ali 1 milijon kron. Čipke so se baje našle v nekem samostanu Slovenije. — Tako poroča »Vreme«. — Med narodnimi nošami je posebno krasno oblačilo, ki ga je poklonil Bitolji. — Kumovske sveče je poklonil neki kotorski trgovec. Sveči sta iz belega voska, okrašeni z državnim grbom in krono. Deset centimetrov od vrha je srebrn obroč, ki kaže, kje se končuje steni. Sveči se po poroki shranita in imata služiti v bodoče kot krstne sveče pri krstu kraljevih otrok.

Kraljičini darovi. Ob prihodu rumunske kraljice in njene hčerke Marije so ju pozdravile na pragu kraljevega dvora deklice v narodnih nošah iz vseh krajev Jugoslavije. Trosile so bodoči kraljici najlepše cvetke. Vsaka izmed deklic je dobila v protidar bonboniero. — Častnikom, ki so spremljali rumunsko kraljevo družino na potovanju v Belgrad, je princezinja Marija podarila vsakemu svojo sliko s podpisom.

Hrvatski kmetje pri kraljevi poroki. Kakor poročajo belgrajski listi, je naznačilo svoj dohod na poročne svečanosti v Belgrad 2400 hrvatskih kmetov pod vod-

stvom namestnika v Zagrebu Demetroviča in predsednice Ženskega saveza ge. Zlate Kovačević. Kmetje prineso s seboj krasno narodno nošo kot poročni dar kraljici.

»Epoha« od 11. januarja 1922 ob priliki zaroke kralja Aleksandra z rumunsko princeso Marijolo, današnjo nevesto, piše: »Cele gore bajk se pripovedujejo o bodoči družici našega kralja. Dvor kralja Ferdinanda slovi v celi Evropi kot demokratičen vladarski dom, v katerem je zamogla zadobiti princesa Marija solidno domačo izobrazbo, kar ji bo olajšalo, da odigra določeno ulogo v našem ljudstvu, ki zamišlja kraljevsko hišo kot vzor ljudske družine.«

Epoha od 12. jan. 1922 poroča: »Kakor izvemo, dospe že v začetku februarja v Belgrad 36 luksuznih dvornih kočij, ki bodo vse zavite v zlato in svilo. Kočije se izdelujejo na Dunaju, oprema, okraski ter lišp pa v Münchenu. Komisije so že dvakrat odšle na Dunaj in v München. Njeni člani poročajo, da bodo kočije izredno lepe in bogato okrašene.«

»Epoha« od 12. jan. 1922 piše: »Princesa Mara je že Belgrajčanka. O njej vemo že vse in ko prestopi prag svojega doma v Belgradu, bo rumunska kneginja iznenadena, da jo je staro in mlado tako težko pričakovalo. O njej vemo v Belgradu že vse, kar je potrebno, da postane simpatična.«

»Epoha« od 12. jan. 1922 piše: »Kralj do sedaj ni bil posebno znan s svojo zarochenko. Ko se je lanskega leta srečal z rumunsko kraljico Marijo, je bila v njenem spremstvu samo njena najmlajša hči Ilana — Jelena. Povabljen od kraljice na intimen obed, je kralj Aleksander že tedaj spoznal, da ga pelje usoda neizprosno v krog te plemenite, demokratske ter ob enem kraljevske rodbine.«

»Pravda« od 14. jan. 1922 poroča: »V kolikor so vesti o zaroki kralja Aleksandra s princeso Marijo izzvale v naši državi in Rumuniji veliko navdušenje, v toliko je ta vest razočarujoče delovala na Mažarskem in v Bolgariji. — Razočaranje je v Sofiji v toliko večje, ker so zadnji čas s pomnoženimi silami delali na zaroko kralja Borisa z isto hčerko rumunskega kralja.«

## SMS

Izpod sekvestrov. Belgrajske »Novosti« pišejo: Po osvobojenju so nepremičnine avstrijskih podanikov padle pod državni sekvester in tako tudi dubrovniški hotel »Imperial«, četudi je bilo v njem toliko denarja naših državljanov iz Dubrovnika. Uprava, ki je ta hotel zgradila, je pa leta 1919 podala svoje polnomočje dubrovniškemu notarju Puljezu in ta proda hotel »Srpski Centralni Banki« za pol milijona dinarjev, četudi je danes vreden dobrih pet milijonov dinarjev. Kakor pravi Dubrovčani, je napravil ta notar dober posel. Hotel je prodal banki ter postal eden njenih — glavnih akcionarjev. — Kolikor je nam znano, se je nekaj takih slučajev primerilo tudi na Slovenskem. Seveda so tisti, ki so delali kšefte, pripadali demokratom ali radikalom.

Ko bi bili volji... Belgrajski »Balkan« poroča, da stoji od Pasave do Regensburga že dolgo na tisoče vagonov, popolnoma pripravljenih za odpeljavo. Ti vagoni so na račun reparacije določeni za Jugoslavijo, a tu ni nikogar, ki bi se pobrigal za to, da bi se vagoni odpeljali v Jugoslavijo, kjer jih tako krvavo potrebujemo. Vagoni brez koristi propadajo na progi. — Mi se temu ne čudimo, kajti kaj se da napraviti z železniškimi vagoni? Ko bi bili volji — potem seveda bi se hitro našli ljudje, ki bi stvar uredili. Na vole se pri nas razumemo, na železniške vagoni pa veliko manj.

## Slika stanovanjske bede.

Pisanja o tej temi je bilo mnogo. A bilo je iluzorično; kajti prosluli bivši državni stanovanjski urad ne-le da ni naredil nobene stanovanjske statistike, marveč ni zmozel niti dodeljevanja stanovanj posameznikom in strankam ter se je zadržal v tisočerihih aktih, v katerih se lastni uradniki več spoznali niso. In tako je vlada čez noč obesila kolobocijo stanovanjskega urada mestni občini, preobloženi z drugim delom. Bivša magistratna koalicija se je zavedla mahoma, da je brez dobrega statističnega pregleda stanovanj v Ljubljani vsako sistematično delo za izboljšanje izključeno. Bivši župan dr. Perič je naročil mest. inženirju Mačkovšku, naj na podlagi pregleda stanovanj od 20. dec. 1920 napravi natančen statistični pregled. Inž. Mačkovšek je res sestavil pregled, ki nudi bralcu skoro brezupno sliko, zlasti, ako se spomni na predstavljatelj današnjega sistema v državi, ki nimajo niti najprimitivnejšega smisla za socialno koristno delo. Za danes bomo podali nekatere statistične podatke.

1. V vagonih stanuje 37 strank z 281 osebam.

2. V barakah in drugih zasilnih stanovanjih (drvarnice, pralnice, skladišča) stanuje 261 strank z 1270 osebam.

3. V 29 za prebivanje neprimernih lokalih (delavnicah) stanuje 70 oseb.

Vsa ta stanovanja pod 1, 2 in 3 so popolnoma neprimerna!

4. V stanovanjih v kleti in suterenu stanuje 275 strank z 1065 osebam (leta 1910. je bilo le 185 strank s samo 760 osebami!)

5. V podstrešju stanuje 1031 strank s 3722 ljudmi.

6. Od souporabe kuhinj je prizadetih 531 strank.

Za vse stranke od 1.—6. je nujno potrebnih takoj 627 družinskih stanovanj. S tem bi izginile šele barake in vagoni ter družine dobile svoja ognjišča. Boda seveda ostane še velikanska.

V Ljubljani je:

1. 391 strank, ki imajo le po en glavni stanovanjski prostor (za te štejejo: sobe, kabinete, kuhinje, poselske sobe in kopalnice!), v katerih stanuje 3—14 ljudi.

2. 910 strank ima po dva prostora, v katerih prebiva 5—13 oseb.

3. 355 strank ima po tri prostore, v katerih prebiva 7—15 ljudi.

4. 83 strank ima po štiri prostore, v katerih je natrpano 9 do čez 15 ljudi. — Skupaj potrebuje 1739 strank nujno večjih stanovanj.

Takoj bi moralo biti na razpolago 1000 novih družinskih stanovanj, da bi bila stanovanjska mizerija vsaj za silo rešena. Najmanj 1000 stanovanj pa bi potrebovali, da bi imeli v Ljubljani vsi ljudje človeka vredna prebivališča, odgovarjajoča zdravstvenim zahtevam.

To je grozna slika. Premislimo pa še, da ima država z uradi zasedenih nad 100 stanovanj! Občina zida, država zaseda stanovanja, ljudje pa stanujejo v kleteh!

## Zavarovanje v Rusiji.

Moskva, 7. junija. (Izv.) Državno obvezno zavarovanje v sovjetski Rusiji se je organiziralo na trgovski podlagi in je izšel tozadevni odlok sovjetske vlade. Centralnemu uradu za državno zavarovanje je vlada nakazala 500 milijonov rubljev iz l. 1922 in 2.500.000 zlatih rubljev kot rezervni fond.

## Politični dogodki.

+ Sporazum o volivnem zakonu. Včeraj so se vladne stranke v Belgradu končno sporazumele o novem volivnem zakonu. Podrobnosti bomo obdelali, ko pride tozadevni zakonski načrt pred zakonodajni odbor in pred narodno skupščino. Najvažnejša določba je, da se mora najkasneje tekom 30 dni po razglasitvi zakona sestati državni volivni odbor in pripraviti vse potrebno za volitve.

+ Tihe želje... Pred mesecem dni smo čitali v »Slov. Narodu« uvodnik, dolg uvodnik. Sprito množičnih se vesti o predstoječi poroki kralja Aleksandra z



rumunsko princeso Marijo so bile splavale misli nekega državnega uradnika, demokrata za vsako ceno v nebotične pesniške višave, in v izbranih besedah ter v proroškem zanosu je izrazil tako željo slovenskega uradništva, ki naj bi dobilo za kraljevo poroko končnoveljavno službeno pragmatiko... Danes se vrši v Belgradu kraljeva poroka z vsem sijajem. In državno uradništvo? Ne kralj in kraljica! Režim, režim! Ta je krivec! Od dobrega režima zavisi razvoj slovenskega naroda, ki si je v svojem tisočletnem boju prav gotovo zaslužil popolno politično, gospodarsko, kulturno in versko svobodo.

**Pribečevičevi bravi na delu.** V srednjem veku so imeli objestni plemiči svoje hlapce, ki so zanje izvrševali razne zločine in terorizirali prebivalstvo. V Italiji so to plemiško svojat imenovali bravijs. S tako svojatjo se je obdal tudi prvi jugoslovanski nasilnik minister Pribečevič. Njegovi bravijsi, ki jih poznamo v Sloveniji pod imenom Orjunašev, so se pravkar proslavili z novim junaškim činom. O binkoštih je napravil zagrebški »Hrvatski Sokol« s svojimi družinami izlet na Plitvička jezera. Tu so izletnike počakali Pribečevičevi jugofašisti in jih napadli z revolverji, ročnimi granatami in gorjaci. Lahko si mislimo, kakšen strah je zavladal med ženskami in otroci. Jugofašisti so pogrnili iz Plitvic vse hrvatske Sokole, a za njimi so z ogorčenjem prostovoljno takoj odšli tudi vsi drugi izletniki, ki na svojem izletu niso pričakovali takih doživljanj. Ta in vsi drugi čini Pribečevičevih bravijs imajo po soglasni sodbi hrvatskih listov samo en namen: da jim bolj razplemene sovraštvo med Srbi in Hrvati in onemogočijo med obema narodoma vsak sporazum. Če bi se namreč tak sporazum dosegel, potem bi Pribečevičevi vladi za vekomaj odklenkalo. Jugofašisti opravljajo torej službo, ki je vredna srednjeveških bravijs.

## Dnevni dogodki.

— Vpisovanje učencev na kranjsko gimnazijo bo za I. razred v nedeljo, dne 25. junija 1922 od 10. do 12. ure; zglasiti se morajo s starši ali odgovornimi namestniki pri gimn. razvatalstvu in prinesiti s seboj krstni (rojni) list in obiskovalno izpričevalo za sprejem v srednje šole, v katerem morajo biti redi iz verouka, slovensčine in računstva. Vnanji učenci se

lahko priglase pismeno, če pošljejo omenjene listine po pošti do 25. junija. Sprejemni izpiti, ki se v istem šolskem letu ne smejo ponavljati, se bodo vršili v torek, dne 27. junija od 9. ure dalje.

— Maturanti letnika 1897, ki so maturirali na celjski gimnaziji ali so sicer vsaj del višje gimnazije dovršili v Celju, maturo pa leta 1897 napravili na katerikoli drugi gimnaziji, se prosijo, da takoj po tej objavi naznanijo svoj natančni sedanjim naslov podpisnemu. Obrtno-zadružni nadzornik Nace Založnik, Celje, Prešernova ulica 3.

— Dunaj bo nehal kupovati češki premog. Mestna dunajska elektrarnica je podpisala pogodbo z lastniki sarskih premogovnikov. Ta premog je baje vključ visokim prevoznim stroškom cenejši kakor češkoslovaški ali gornjeleški premog, ker je mnogo boljši. Prva dobava znaša 5000 vagonov za prvih devet mesecev, kar je nekako sedmi del vsega premoga, ki ga elektrarnica porabi na leto.

— Draginja na Ruskem raste naprej. Obleda, par visokih in par nizkih čevljev stane 25 milijonov rubljev razen perila in drugih malenkosti. Glad in draginja sta dospela do vrha. Jaz — tako se bere v pismu češkega čevljarja-godca, ki ga je pisal iz Rusije svojem na Češkem — ne vem, kaj je lakota. Seveda pridno delam. Za par visokih delovnih čevljev dobim 1.500.000 rubljev, za manjše 1.200.000 in za ženske čevlje 1.000.000 rubljev, tako, da zaslužim na dan 1.000.000 rubljev. Kar se tiče godbe, nisem imel inštrumenta v roki že leto dni, ker je boljše, da se z godbo sploh ne bavim. Ljudje godbo sicer radi poslušajo, a neradi plačajo.

— Razbojnik Kampf mrtev. Pred nekaj tedni je neki Kampf blizu Maribora ustrelil orožnika, ko ga je ta hotel aretirati. Kampf je nato pobegnil v hribe. Orožniki so ga zama zasedovali. V sredo pa je zunaj na polju naletel na dva orožnika, ki sta bila skrita v žitu. Ker ni mogel pobegniti, se je ustrelil s samokresom v glavo. Bil je takoj mrtev.

— Velik vlom v Zagreba. V noči od 24. na 25. ter v noči od 27. na 28. maja je bilo vlomljeno v prostore trgovsko-prometnega društva v Zagrebu. Storiteli so odnesli pisalni stroj, nekaj denarja v gotovini ter več konfekcijske obleke tako, da je društvo oškodovano za 73.400 K.

— Zmanjšanje uradništva v Italiji. Italijanska vlada je parlamentu predložila

zakonski načrt, glasom katerega se 168 davčnih uradov zloži v 30 davkarij.

— Zmrznjeno inozemsko meso so začeli uvažati na Češkoslovaškem, da odmorejo draginjo. Za prvo pošiljatev je prevzela jamstvo za morebitno izgubo vlada. Meso je bilo izvrstno in sedaj so se lotili stvari tudi zasebni mesarski podjetniki. Naročene so nove velike množine. Zgradili bodo velike ledenice in razširili prodajo zmrznjenega mesa preko cele države. Zmrznjeno inozemsko meso je znatno cenejše nego domače sveže.

— Kobilice. Španijo tepe tačas ena izmed sedmerih svetopisemskih šib: kobilice. Mrčes se je pojavil v taki množini, da so polja, katera obišče, v par urah popolnoma gola. Pri Carolini v pokrajini Jaen so kobilice zajezile vlak, da se je moral ustaviti. Prebivalstvo in vlada se borita proti kobilicam na razne načine, posebno tudi s parafinom.

## Ljubljanski dogodki.

lj Proslava kraljeve poroke v Ljubljani. Včeraj popoldne so že visele s hiš zastave. Z gradu so grmeli topovski strelji. Danes zjutraj ob pol 6 so zopet pokali strelji z gradu, nakar je po mestu korakala vojaška godba. Dopoldne se je vršila v Zvezdi defilacija čet. Orjunaši so nalepili po mestu lepake z napisi: Živel kralj Aleksander! Živela kraljica Marija! Živela edinstvena Jugoslavija! — Danes popoldne ob 5 uri bo pod Tivolskim gradom koncert pevskih zborov in voj. godbe. Na sv. Jakoba trgu pa bo igrala salez. godba. Ob 8 zvečer bo v operi koncert, pred kolo-dvorom pa bo igrala železničarska godba. Ob 9 zvečer bo bakljada z vojaško godbo.

lj Zahvala. Westfalski Slovenci so se preselili od nas poslovili. Vrnili so se v trdo tujino, možje, žene, mladeniči, dekleta, nežni otroci. Bridko je, v tujini služiti si kruh. Skušali smo jim olajšati uro ločitve. Odhajali so — to smo videli — z veselo zavestjo, da smo jih sprejeli res kot brate in sestre. Toliko srčne hvaležnosti velika dvorana »Uniona« pač že dolgo ni videla kakor v torek zvečer. Odbor SKSZ se tem potem iskreno zahvaljuje vsem, ki so Slov. Kršč. Soc. Zvezi pomagali pri sprejemu in pogostitvi ljubih nam gostov: Slov. Straži in vsem, ki so darovali slovenskih šolskih knjig, pevcem »Ljubljane«, Orlom, Orlicam, salezijanski godbi, kon-

sumnemu društvu, Jugosl. Strok. Zvezi, zlasti pa Kršč. ženskemu društvu ter gospodu direktorju Romu za izredno skrb in požrtvovalnost. Storili so res veliko dobro delo. — Odbor SKSZ.

lj Sprejem v ljubljanske srednje šole. Na I. drž. gimnaziji, drž. realni gimnaziji (Poljanska cesta) in drž. realni gimnaziji (Beethovnova ulica) bo vpisovanje učencev v prvi razred v nedeljo, dne 21. junija 1922 od 8. do pol 12. ure. Učenci naj se prijavijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinese s seboj krstni list in obiskovalno izpričevalo zadnjega razreda ljudske šole. Zunanji učenci se lahko zglašajo tudi pismeno. Sprejemna izkušnja se prične v torek 27. junija točno ob 8. uri zjutraj.

lj Avtomobili v poštni službi. S 1. junijem je uvedlo pošto ravnateljstvo v Ljubljani dostavljanje poštinih pošilk z avtomobilom. Kakor se čuje, se bodo v kratki dobi z dvema avtomobiloma dostavljali poštne pakete na dom. Avtomobil, ki je zdaj v rabi, je tovorni voz, ki ne sme po vseh mestnih ulicah in cestah. Zato bo drugi avtomobil manjši in pripravljen, da bo smel v slednjo ulico. Ker ima pošto ravnateljstvo tudi pošto vožnjo na progi Ljubljana—Dev. Mar. v Polju v svoji oskrbi, bo najbrže tudi ta posel kmalu opravljal avtomobil. Danes je prevažanje s konji predrago, da bo poštna uprava že iz ekonomičnega stališča v bodoče imela rajše avtomobile kakor vožnje s konji.

## Naša društva.

d Šentpeterski Orel vabi vse člane bodisi telovadce kakor tudi netelovadce na sestanek, ki bo v petek ob pol 8. uri zvečer na dvorišču Marijanišča. Ker je zadeva nujna in zelo važna, pridite vsi brez izjeme. V nedeljo dopoldne pa je ob 8. uri vaja za tekme, ob 10. uri pa nastop vseh članov Šentpeterskega odseka kakor tudi odsekov Moste, Hrušica in Rokodelski dom.

d »Danica« — »Zarja«. V petek 9. t. m. zvečer predava tov. Šedivy v Akad. domu o razmerah v Belgradu. Pridite vsi Danicarji in Zarjani polnoštevilno! Vabimo gg. starešine, da se sestanka udeležijo.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.  
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

## Tunel.

65

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Mali krematorij ob strani Mac City je delal noč in dan. Duhovniki različnih ver in sekt so se posilavili na službo ter izmenjevali se opravljali žalostni ceremonije. Mnogo noči je bil mali krematorij v gozdu razsvetljen kot po dnevu in še vedno so stale neskončne vrste lesenih krst v lopi.

Samo pri razbičenem vrtnem stroju, so našli štiristo osemdeset mrtličev. V celem je zahtevala katastrofa dvalisoč osemstosedemnajst življenj.

Ko so odstranili razbite ostanke vrtnega stroja, je nenadoma zazijal pred njimi prepad. Svedri so bili odprli velikansko votlino. V luči žarometov se je pokazalo, da je votlina približno slo metrov široka; visoka ni bila bogve kaj; kamen je potreboval tri in pol sekunde do tal, čemur odgovarja globina šestdesetih metrov. Vzrok katastrofe se ni dal z gotovostjo dognati. A najznamenitejši veščaki so bili mnenja, da je bila po kemičnem razkroju nastala votlina polna plinov, ki so prilisnili v rov ter eksplodirali pri razstreljevanju.

Allan se je še isli dan spravil, da razišče odprto votlino. Bila je točno fisoč metrov dolga soleska, popolnoma suha. Dno in stene so bile iz one nepoznane,

rahe rude, ki so jo bili geologi krstili za submarinij ter je bila, zelo bogata na radiju.

Rove so spravili v red, inženirji so redno vozili po progi.

Delo pa je mirovalo.

9.

Allan je objavil svoje sporočilo štrajkujočim delavcem. Dal jim je tri dni za premislek, ali se spet lotijo dela, sicer jih odpusti.

Neizmerna zborovanja so se vršila na gruščastih poljanah Mac City. Šestdeset fisoč ljudi se je drenjalo z glavo pri glavi in z desetih tribun (vagonov) so istočasno govorili.

Neprestano so zvenele iste besede skozi mrtvi megleni oktobrski zrak: Tunel — tunel — Mac — katastrofa — tritisoč mož — sindikat, in zopet tunel — tunel...

Tunel je bil požrl tritisoč ljudi ter je navdajal delavske armade s strahom! Kako lahko bi bili sami v žareči globini zogleneli ter se zadušili — kako je lahko mogoče, da se še pripeli enaka, če ne morda celo večja katastrofa! Smr! lahko zagospodari nad njimi še na groznejši način. Zdrgetali so, če so pomislili na »pekel«. Zavladal je strah množic. Ta strah je preskočil na Azore, Bermude in v Evropo. Tudi tam je počivalo delo.

Sindikat je bil podkupil nekaj delavskih voditeljev ter jih poslal na govorniški oder.

Podkupljeni so se zavzemali, naj se z delom takoj prične. »Šestdeset fisoč nas je!« so vpili. »Z drugimi poslajami in slranskimi napravami nas je slo osemdeset fisoč! Zima je pred durmi! Kam hočete? Imamo žene in otroke. Kdo vam bo dal jesti? Vse mezde na delovnem trgu bomo polisnili navzdol in preklinjali vas bodo!« To je vsak uvidel. Kazali so na navdušenje, ki so ga imeli ob delu, na dobro razmerje med delavci in sindikatom, na relativno visoke mezde. »V »vicaht« in »peklu« je marsikdo zaslužil svojih pet, šest dolarjev, ki bi sicer bil komaj dober za čistilca čevljev ali cesnega pometača. Lažem morda ali ne?« In kazali so na delavske kolonije ter vpili: »Glejte svoje hiše, svoje vrlove, svoja igrališča. Kopeli imate in čitalnice. Mac je napravil iz vas ljudi in vaši otroci rastejo v snagi in zdravju. Pojdite v New York in Chicago, da vas požro stenice in uši!« Poudarjali so, da se lekom šeslih let ni dogodila nobena večja nesreča in sindikat je naročil največje varnostne odredbe, da se prepreči druga katastrofa.

Proti temu ni bilo kaj reči, ne! Toda namah se jih je spel polastila groza in ni bilo besede na svetu, ki bi kaj opravila. Kričali so, žvižgali, metali v govornike kamenje ter jim vpili v obraz, da so od sindikata podkupljeni.

„Gazela“  
„Gazela“  
„Gazela“  
„Gazela“

milo se peni kot najboljša toaletno milo,  
milo je visoko procentno in zategadelj štedljivo  
v porabi.  
milo je popolnoma neutralno, torej perilu ne škoduje.  
milo je v cení brez konkurence.

# SOLJENA SLANINA

zdravo, lepo blago

1 kg Din 24'50

pri večjem odjemu popust, pri

mesnem oddelku

Gospodarske zveze - Ljubljana.

## Jadranska banka - Beograd.

Dejniška glavica: Din 30.000.000.—. Rezerva: Din 15.000.000.—.

## Podružnice:

Celje, Caviat, Dubrovnik, Ercegovo, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: Jadranska.

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street

New York City